

Elżbieta Matyaszevska, historyk sztuki, doktor nauk humanistycznych, publicystka, pracownik Instytutu Leksykografii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II. Autorka publikacji naukowych i popularnonaukowych oraz haseł do *Encyklopedii Katolickiej*. Czynnie współpracuje z Instytutem Sztuki KUL, Filharmonią Lubelską, Uniwersytetem Trzeciego Wieku i wieloma innymi instytucjami zajmującymi się propagowaniem kultury i sztuki. W 1987 roku ukończyła historię sztuki na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim na podstawie pracy magisterskiej *Monografia Jamy Michalikowej*, napisanej pod kierunkiem

prof. dr. hab. Andrzeja Ryszkiewicza. 12 marca 2008 roku uzyskała tytuł doktora nauk humanistycznych w dziedzinie historii i historii sztuki na podstawie rozprawy pt. „*Wierzę w cuda nie od dziś*”, czyli religia w życiu i twórczości Jana Matejki, której promotorem był prof. dr. hab. Lechosław Lameński.

W latach 1985-1990 wchodziła w skład ogólnopolskiego zespołu badawczego przy Instytucie Sztuki PAN w Warszawie, którego celem było gromadzenie dokumentacji i prowadzenie badań polskiego życia artystycznego XIX wieku (lata 1849-1863) w ramach tzw. programu węzłowego *Polska kultura narodowa, jej percepcje i tendencje*.

W okresie od 1991 do 1993 roku była sekretarzem naukowym zespołu przy Instytucie Sztuki PAN przygotowującego wraz z Wydawnictwem „Arkady” katalog dzieł malarskich Jana Matejki w związku z rocznicami 150-lecia urodzin i 100-lecia śmierci artysty. Dwutomowa publikacja, w której była autorką kilkudziesięciu haseł katalogowych, została wydana w 1993 roku pod tytułem *Matejko, Obrazy olejne*.

W latach 1992-1993 Elżbieta Matyaszevska współpracowała w Lublinie z redakcjami „Przeglądu Akademickiego” i „Kroniki Tygodnia”, regularnie publikując relacje z wystaw sztuki dawnej i współczesnej. Przez kolejne lata (1994-2001) dla kilku lubelskich i warszawskich periodyków („Dobre Wnętrze”, „Gospodyni”, „Dziennik Wschodni”, „Akcent”) przygotowywała teksty z zakresu historii sztuki, historii ubioru, mody i rzemiosła artystycznego. Od października 1998 roku do listopada 2000 roku była współpracownikiem redakcji wydawnictw „Twój Poradnik Budowlany” i „Wnętrze Twojego Domu” w charakterze redaktora odpowiedzialnego za kreacje działu aranżacji wnętrz i współpracy z rzemiosłem artystycznym. Współpracowała też z warszawskim miesięcznikiem „Zabytki-Heritage”.

Elżbieta Matyaszevska jest autorką książki „*Wierzę w cuda nie do dziś*”. *Religia w życiu i twórczości Jana Matejki*, Lublin 2007, rozpraw naukowych, np.: *Maria Wodzicka. Zapomniana malarka ze Lwowa*, „Roczniki Humanistyczne KUL” 2007, R. LV, z. 4, s. 279 - 304); *Komunikacja graficzna, czyli plakat polski w dwudziestoleciu międzywojennym*, w: *Komunikowanie i komunikacja w dwudziestoleciu międzywojennym*, Lublin, Wydawnictwo UMCS, 2010, s. 219-238; *Eligiusz Niewiadomski – między sztuką a zbrodnią*, w: *Sensacja w dwudziestoleciu międzywojennym (prasa, literatura, radio, film)*, Lublin, Wydawnictwo UMCS, 2011, s. 47-55; *Witold Wojtkiewicz – mistrz romantyczno-symbolicznej groteski*, w: *Jacek Malczewski i symboliści. Obrazy kultury polskiej*, Lublin 2012, s. 211-219; *Madonna z Puszczy jako przykład recepcji na ziemiach polskich typu ikonograficznego Matki Bożej Śnieżnej*, w: *Madonna z recepcji na Sanktuarium Matki Bożej Patronki Leśników, Pani Ziemi Kolbuszowskiej w Ostrowach Tuszowskich*, Lublin 2012, s.146-158 oraz kilkudziesięciu artykułów o polskich artystach, m.in. Józefie Czapskim, Adamie Myjaku, Józefie Pankiewicz, Walerym Rzewuskim, Henryku Siemiradzkim, Auguście Zamoyskim.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

Spotkanie z historykiem sztuki

dr Elżbietą Matyaszevską

na temat

***Kulinaria i kulturalia
czyli co łączy kuchnię ze sztuką***

***

***Gallustyczne opowieści czyli
kura i kogut w sztukach pięknych***

*Gallustyczne opowieści
czyli kura i kogut w sztukach pięknych*

Jednym z bohaterów mitologii greckiej był urodziwy młodzieniec o imieniu Alectryon. Będąc wiernym przyjacielem boga wojny Aresa, towarzyszył mu w nocnych pijatykach, a zwłaszcza w potajemnych spotkaniach Aresa z boginią miłości Afrodytą, prywatnie żoną Hefajstosa. Aby ich romans nie wyszedł na jaw, zadaniem Alectryona było budzenie kochanków przed świtem i ostrzeżenie, że noc ma się już ku końcowi. Któregoś jednak razu nasz efeb zaspał, bóg słońca Helios zalał światłem tajemną kryjówkę kochanków i wszystko się wydało. W konsekwencji Ares, rozgniewany na Alectryona, zamienił go, razem z jego hełmem, pióropuszem i ostrogami w koguta, by w tej

postaci już na zawsze musiał oznajmiać, że wstaje nowy dzień. Tak oto, dumny przedstawiciel ptactwa domowego, męski odpowiednik *Gallus gallus domesticus* zaistniał w świecie mitologii, a co za tym idzie w kulturze i sztuce, będąc symbolem świtu i zaczynającego się poranka, a w szerszym ujęciu Słońca i światła, a także ognia, głównie ze względu na swój ognistoczerwony grzebień. Jako że zapowiadał codzienny powrót Słońca na nieboskłon, był także symbolem życia i odradzania się, stając się na przestrzeni wieków elementem wielu przedstawień plastycznych. Warto przypomnieć, iż już w czasach rzymskich słowo *gallus* oznaczało zarówno koguta, jak i mieszkańca celtyckiej Galii, toteż Rzymianie, wykorzystując niejako tę grę słów i uważając, że Galowie są równie zadziorni, ale i dumni zarazem jak mieszkaniec domowego kurnika, rychło zaczęli stawiać znak równości między tymi dwoma podmiotami. W efekcie już od wczesnego średniowiecza kogut bywał coraz bardziej jednoznacznie kojarzony z Francuzami (czyli dawnymi Galami), a od renesansu stał się ich oficjalnym symbolem narodowym. Te ptaki grzebiące pojawiły się również w świecie chrześcijańskim, niosąc ze sobą określoną wartość symboliczną i będąc elementem wielu przedstawień ikonograficznych.

Dom Kultury
Lubelskiej Spółdzielni Mieszkaniowej

serdecznie zaprasza na spotkanie z historykiem sztuki

dr Elżbietą Matyaszewską

na temat

***Kulinaria i kulturalia
czyli co łączy kuchnię ze sztuką***

***

***Gallustyczne opowieści czyli
kura i kogut w sztukach pięknych***

Spotkanie z prezentacją multimedialną odbędzie się
w czwartek 9 maja 2013 r. o godz. 18:00

w Domu Kultury LSM

w Lublinie, ul. K. Wallenroda 4a, tel. 81 743 48 29

www.domkulturylsm.pl

Wstęp wolny